

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**Цифрові трансформації та
інноваційні технології в економіці:
виклики, реалії, стратегії**
**Digital transformations and
innovative technologies in the economy:
challenges, realities, strategies**

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 27-29 травня 2024 р.)

Суми
Сумський державний університет
2024

УДК [330.34+330.336](063)
E45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 14 від 5 червня 2024 р.)*

- E45 Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» (Суми, 27-29 травня 2024 р.) / за заг. ред.: Л. Л. Грищенко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2024. – 146 с.

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Digital transformations and innovative technologies in the economy: challenges, realities, strategies" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2024
© Сумський державний університет, 2024

ЗМІСТ

<i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Азарова</i> <i>Антон Журавка</i>	Основні проблеми розвитку ринку добровільного медичного страхування в Україні та шляхи їх вирішення..... 6
<i>Олена Криклій</i> <i>Лілія Деркач</i>	Нормативи капіталу банківського сектору України: аналіз та прогнозування..... 9
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Богдан Чернешенко</i>	Маркетингові стратегії для поколінь Z: виклики та можливості..... 13
<i>Тетяна Кубах</i> <i>Артем Сергєєв</i>	Дослідження сутності та актуальності категорії «ефективність банківської системи»..... 17
<i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Голик</i>	Особливості формування та управління страховим портфелем страхової компанії..... 21
<i>Світлана Похилько</i> <i>Людмила Рябушка</i> <i>Богдан Льченко</i>	Роль місцевого самоврядування в підтримці бізнесу та стимулюванні підприємництва в умовах воєнного стану..... 25
<i>Аліна Бухтіарова</i> <i>Дар'я Тимошик</i>	Оцінка ефективності регуляторних змін у боротьбі з кіберзлочинністю: географічна і часова складові..... 28
<i>Андрій Раков</i>	Верифікація та ідентифікація клієнтів при дистанційному банківському обслуговуванні.... 32
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Крістіна Попова</i>	Вплив цифрової трансформації банківського маркетингу на приватних клієнтів банку..... 36
<i>Людмила Захаркіна</i> <i>Юлія Швидка</i>	Сучасні тенденції розвитку цифрових технологій у страхуванні 40
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Аліна Голик</i>	Поняття інвестиційної привабливості та її оцінка на різних рівнях управління..... 43
<i>Олена Криклій</i> <i>Людмила Рябушка</i> <i>Андрій Придуха</i>	Управління комплаєнс-ризиком банку..... 47
<i>Євген Руденко</i>	Використання штучного інтелекту при оцінюванні стійкості фінансової системи..... 50

<i>Ганна Салтикова</i> <i>Аліна Рубан</i>	Капітальні інвестиції в економіці України.....	54
<i>Людмила Захаркіна</i> <i>Катерина Сердюк</i>	Потенціал та виклики використання криптовалют у якості платіжних систем.....	57
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Ростислав Гончаренко</i>	Роль емоцій у банківському маркетингу: вплив на рішення клієнтів	60
<i>Liudmyla Riabushka</i> <i>Danylo Salov</i>	The role of local budget in regional development..	64
<i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Рубан</i>	Фінансові ресурси страхових компаній.....	66
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Людмила Сокол</i>	Політика капітальних вкладень та проблеми їх фінансування	69
<i>Євгенія Мордань</i> <i>Крістіни Чередніченко</i>	Системний підхід у побудові механізму формування та реалізації кредитної політики банку.....	73
<i>Дар'я Свірідова</i> <i>Людмила Захаркіна</i> <i>Владислав Батанін</i>	Фінансова діяльність підприємства: ключові аспекти.....	77
<i>Олена Криклій</i> <i>Людмила Рябушка</i> <i>Ігор Придуха</i>	Механізм формування та реалізації кредитної політики банку.....	80
<i>Olena Zhuravka</i> <i>Viktoria Alekseiieva</i>	Assessment of financial state of the state-owned enterprise.....	82
<i>Liudmyla Riabushka</i> <i>Vladyslav Fedchenko</i>	Financial sustainability of local budgets in the context of martial law.....	85
<i>Тетяна Кубах</i> <i>Ганна Гребенюк</i>	Фінансова стійкість банку: сутність, види та фактори впливу.....	87
<i>Олена Журавка</i> <i>Людмила Сокол</i>	Особливості забезпечення фінансової безпеки страхових компаній	91
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Анастасія Федан</i> <i>Уляна Вініченко</i>	Маркетингові аспекти впровадження fintech технологій в банківські послуги.....	95

<i>Луїза Уніат</i> <i>Людмила Захаркіна</i>	Аналіз фінансування та розвитку insurtech сектору: глобальні тенденції.....	99
<i>Тетяна Касьяненко</i> <i>Вікторія Данилова</i>	Теоретичні аспекти аналізу фінансової діяльності підприємства.....	102
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Віра Бардакова</i>	Сучасний стан інвестиційного процесу та особливості його стимулювання.....	106
<i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Oleksandra Tverezovska</i> <i>Iryna Kozhushko</i>	Analysis of publication activity on the digitalization of banking marketing.....	110
<i>Denys Kolomiets</i>	Integrating energy efficiency indicators into the financial analysis of enterprises.....	114
<i>Vladyslav Piven</i> <i>Tetiana Kasianenko</i>	Blockchain technology for enhancing competitive advantage in financial services.....	116
<i>Євгеній Пігуль</i>	Вплив цифровізації у забезпеченні розвитку ринку праці.....	118
<i>Світлана Похилько</i> <i>Анна Приходько</i>	Вплив сучасного воєнного стану на розвиток цифрових процесів в економіці та бізнесі в Україні в 2024 році.....	120
<i>Наталія Пігуль</i> <i>Аліна Медвідь</i>	Вплив цифровізації на розвиток банківського сектору України.....	123
<i>Дмитро Ткаченко</i>	Напрямки удосконалення системи страхування вкладів в Україні: пройдений шлях та подальші кроки.....	127
<i>Тетяна Касьяненко</i> <i>Ярина Шевченко</i>	Управління фінансовими ризиками на підприємстві в умовах війни.....	132
<i>Павло Рубанов</i> <i>Вікторія Білошапка</i>	Підходи до формування і наслідки забезпечення цифрової прозорості підприємств.....	136
<i>Олександр Грищенко</i>	Вплив трудової міграції на конкурентоспроможність національної економіки України в умовах глобалізації.....	141
<i>Євген Чванкін</i> <i>Євген Рекун</i>	Діджиталізація громадського здоров'я як чинник забезпечення економічної безпеки держави.....	144

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

*Пігуль Наталія Георгіївна,
к.е.н., доцент,
Сумський державний університет, м. Суми
Медвідь Аліна Олександрівна,
студентка,
Сумський державний університет, м. Суми*

На сучасному етапі економічного розвитку банківський сектор зазнає значної трансформації внаслідок активного впровадження цифрових технологій. Цифрова революція призвела до зміни методів виконання банківських операцій, зміни взаємодії банків зі своїми клієнтами. Якщо раніше для вирішення фінансових проблем доводилося відвідувати банківські відділення та витратити багато часу, щоб отримати банківські послуги, то сьогодні цифровізація вирішила дані проблеми і всі послуги можна здійснювати онлайн. За допомогою спеціальних програм чи додатків можна отримати віддалений доступ до банку, що дозволяє відкривати депозити, оформлювати кредити, здійснювати платежі та багато інших банківських операцій без відвідувань відділень банків. Такі трансформації надають можливість значно економити час та ресурси як клієнтів, так і банківських установ. Ключовим орієнтиром банків у посиленні своїх конкурентних переваг є модернізація інфраструктури бек-офісів та зміна традиційного банківського обслуговування на обслуговування з використанням цифрових технологій.

У 2020 році НБУ та Міністерство цифрової трансформації розпочали активну роботу над посиленням цифровізації банківської системи і як наслідок було впроваджено онлайн-послуги світового рівня, які відкрили нові можливості як для банків, так і для клієнтів [1]. В цілому можна виділити п'ять етапів цифровізації банківської діяльності:

- 1) поява digital-каналів (банкомати, інтернет-банкінг, POS-термінали);
- 2) створення та впровадження цифрових продуктів (безконтактні та віртуальні платежі);
- 3) зміна бізнес-моделей банків;
- 4) використання штучного інтелекту;
- 5) побудова «цифрової ДНК».

На сьогодні банківська система України перебуває на третьому етапі та активно здійснює перехід на цифровий формат. Основними наслідками цифровізації банківської системи є зменшення кількості банківських відділень, скорочення витрат, зручність для клієнтів, поява інноваційних фінансових продуктів та послуг, розширення доступу до фінансових послуг. Так, загалом

за останні п'ять років кількість відділень банків скоротилася на 37% і склала у 2023 р. 5336 од. Значного поширення набули безготівкові операції, частка яких у загальному обсязі здійснених операцій з платіжними картками у 2023 р. порівняно з 2019 р. зросла на 11% [2].

На даному етапі основними інноваційними впровадженнями у банківську сферу є [3]:

- система мобільного та інтернет-банкінгу. Дана технологія забезпечує дистанційний доступ до банківських послуг за допомогою відповідних додатків та надає можливість здійснювати операції за рахунками через Інтернет. Серед українських банків лідером з впровадження даної інновації є АТ КБ «ПриватБанк» з платіжною системою Приват24, яка є найбільш популярною серед сучасних користувачів. Також банками, що надають послуги через інтернет-банкінг є: АТ «Ощадбанк», АТ «Райффайзен Банк Аваль», АТ «Альфа-Банк», АТ «ПУМБ» та ін.;

- цифрові банки (необанки), сутність яких полягає у відсутності фізичних відділень та наданні повноцінного банківського обслуговування за допомогою мобільного додатку. На разі найбільш поширеним цифровим банком в Україні є Monobank, який діє на підставі ліцензії АТ «Універсал Банк» та надає такі продукти: онлайн-платежі, перекази, депозити, кредити, кеш-бек, емісія карток в біткоїнах, відстежування P2P платежів через POS-термінал, опція накопичення коштів «Банка»;

- безконтактні розрахунки. Така інновація надає можливість здійснювати розрахунки за допомогою безконтактної картки, в яку вбудовано чіп, який дозволяє здійснювати оплату без фізичного контакту з терміналом, або смартфоном за допомогою безконтактної оплати NFC або оплати Qr – кодом;

- цифрові гаманці. За допомогою цієї технології клієнти банку можуть швидко і безпечно за допомогою смартфона розраховуватися в торговельних мережах на POS-терміналах;

- P2P (Peer-to-Peer) кредитування. Дана інновація передбачає створення онлайн-платформи, де можна отримати в позику грошові кошти одного суб'єкта від іншого без залучення фінансового посередника;

- біометрична ідентифікація користувача. Така розробка забезпечує надійність збереження даних клієнтів шляхом ідентифікації користувача за відбитками пальців та розпізнавання обличчя. Дану інновацію використовує у своїй діяльності АТ КБ «ПриватБанк», який запровадив систему розпізнавання обличчя FacePay24, та АТ «Ощадбанк» шляхом використання відбитка пальців при підтвердженні операцій в мобільному додатку.

Велика кількість традиційних українських банків впроваджує у свою діяльність досягнення цифровізації. Найбільш інноваційними банками є ПриватБанк, Ощадбанк, Альфа-Банк, ПУМБ, Таскомбанк, які вже багато років активно виділяються серед інших банків шляхом надання інноваційних

продуктів, зокрема таких як мобільний банкінг та інтернет-банкінг (таблиця 1). На разі лідируючу позицію займає ПриватБанк, який у 2023 році посів перше місце у номінації «Провідні технології та інновації» у щорічному конкурсі FinAwards [4].

Таблиця 1 – Інноваційні продукти банків України [5]

Назва банку	Інноваційні продукти банку
АТ КБ «Приватбанк»	Мобільний додаток «Приват24», технологія оплати обличчям FacePay24, PrivatPay, вхід в Інтернет-банкінг через QR-код та можливість розрахунків через POS-термінали за допомогою QR-коду, додаток «Мої вклади», SmartID
ПАТ «Ощадбанк»	Онлайн-сервіс «Ощад 24/7», сервіс ОщадPAY, чат-бот «Онлайн помічниця», «Віртуальна картка», технологія 3D Secure для захисту розрахунків
ПАТ «Альфа-Банк»	Мобільний додаток Alfa-Mobile Ukraine, онлайн-платформа Alfa Digital, технологія Alfa-Pay, яка дозволяє використовувати годинник для платежів
ПУМБ	Мобільний додаток iPUM, додавання документів з мобільного пристрою через QR-код, платформа захисту даних 3D Secure 2.0, технологія Face ID та Touch ID для підтвердження особи при оплаті покупки
АТ «ТАСКОМБАНК»	Мобільний банк izibank, додаток TAC Mobile, проект з випуску та управління електронними грошима з використанням технологій блокчейну

Отже, цифровізація мала значний вплив на розвиток банківського сектору шляхом впровадження інновацій. Велика кількість вітчизняних банків вже активно використовує у своїй діяльності цифрові технології, які несуть у собі ряд переваг, що ґрунтуються на таких факторах як зручність, швидкість, економічність, часова та географічна доступність у користуванні. Тому впровадження цифрових технологій є перспективним напрямом діяльності банків.

Список використаних джерел

1. НБУ (2020). НБУ та Мінцифри спільно працюють над цифровізацією банківської системи України. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-ta-mintsifri-spilno-pratsyuyut-nad-tsifrovizatsiyeyu-bankivskoyi-sistemi-ukrayini>

2. Національний банк України. Платежі та розрахунки. <https://bank.gov.ua/ua/payments>
3. Єсіна О.Г. (2023). Розвиток цифрових фінансових технологій у банківській сфері. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. №7. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-08-01>
4. FinAwards 2023. <https://minfin.com.ua/ua/credits/articles/finawards-2023-yaki-banki-otrimali-nagorodi/>
5. Financial club. 25 провідних банків України. 2023. https://banksrating.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/TOP_25_BANKOV_2023.pdf